

N:o 33.

Ank. till Riksd. Kansli den 27 Mars 1882, kl. 3 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af eller förklaring öfver förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 29 Juni 1866, i hvad den angår skog å ecklesiastika boställen.

Lag-Utskottet har från Andra Kammaren emottagit en af Herr P. G. Petersson afgifven motion, N:o 5, hvilken, ehuru i dess början talas om boställsskogar i allmänhet, dock, i anseende till hela motiveringen, synes afse endast de förnämsta ännu återstående af dessa, eller de ecklesiastika, och i hvilken slutligen säges, att »det vore det rigtigtaste, — — — — om Riksdagen ville besluta, att Skogsstyrelsens befattning med skogarne i Sveriges prestgårdar må alldeles upphöra, och i afseende å dem förhållas så som af ålder och enligt lag och äldre författningar varit föreskrifvet. Eller åtminstone, såsom jag ofvan föreslagit, att hos Kongl. Maj:t må anhållas om en sådan förklaring af Kongl. förordningen om hushållningen med de allmänna skogarne, att presteboställes innehafvare må ega att till vedbrand, hägnader och byggnadernas underhåll, äfvensom byggnadsskyldige inom socknen, då nybyggnad, som dem åligger, skall ske, å prestgårds skog, der tillgång finnes, taga nödigt timmer och virke, utan några som helst omgångar, besvär eller kostnader, såsom allmän lag säger och förmår».

Att, på sätt motionären synes helst önska, Skogsstyrelsens befattning med skogen å ecklesiastika boställen skulle i allo upphöra, måste Utskottet på det bestämdaste afstyrka. Det är nemligen i flere afseenden för landet af synnerlig vigt, att de allmänna skogarne, af hvilka de ecklesiastika utgöra en icke obetydlig del, blifva skötta på ett rationelt sätt.

För att ställa den vård om de ecklesiastika boställsskogarne, Skogsstyrelsen utöfvar, samt det sätt, på hvilket sådant sker, i rätt dager, anser Utskottet sig böra, med anledning af motionärens framställning härutinnan, meddela följande.

På grund af förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 29 Juni 1866 har Skogsstyrelsen öfvertagit *kontrollen* öfver alla ecklesiastika boställsskogar.

Intill dess hushållningsplan, vare sig *provisionel* eller *definitiv*, för sådan skog *blifvit upprättad*, inskränker sig denna kontroll till öfvervakande deraf, att skogen — der ej särskilda medgifvanden att försälja vissa skogsalster förefinnas, hvilket undantagsvis kan vara fallet — icke användes till annat än dels boställets husbehof, detta må nu vara större eller mindre, dels ock derutöfver till byggande och underhåll af kyrka och prestgård, i den mån sådant kan ske med iakttagande af skogens fortfarande bestånd.

Men *sedan skogshushållningsplan* genom laga kraftvunnen resolution *blifvit fastställd* — hvarvid särskildt afseende skall fästas derpå, att boställshafvarens årliga behof af skogsfång och bete, så vidt möjligt är, tillfredsställes, äfven om skogens uppbringande till dess högsta möjliga afkastning skulle derigenom fördröjas — innebär kontrollen uppsigt derå, att boställsinnehafvaren behörigen till alla delar ställer sig planen till efterrättelse, således icke afverkar mer än planen bestämmer, äfven om detta är otillräckligt för husbehofvets fyllande, åstadkommer skogsåterväxt efter afverkning, och i öfrigt med afseende å betning m. m. rättar sig efter de i planen gifna föreskrifter. Underlåter boställsinnehafvaren inom förelagd tid verkställa hvad planen stadgar, äfventyrar han, att arbetena utföras på hans bekostnad på föranstaltande af vederbörande jägmästare.

Der indelning till *trakthuggning* sker, utsättes på en gång å marken tio års hyggen genom skogstjensteman medelst utstakning och bläckning å träd, hvarefter de olika årshyggena numereras; och har boställsinnehafvaren sedan rätt att, *utan särskild utsynning*, årligen hugga efter nummerföljd.

Uppstår å en till trakthuggning indelad skog *öfverskott utöfver husbehofvet*, får boställsinnehafvaren ej dermed taga annan befattning än att, om så för skogshushållningen finnes fördelaktigt, upphugga det samma. Jägmästaren, som utöfvar kontrollen, afstämplrar dock detta öfverskott, som derpå säljes af vederbörande kronofogde å offentlig auktion, hvarefter alla kostnader för skogens skötsel, för upphuggning af virket, derest sådan egt rum, och för försäljningen godtgöras af de influtna medlen. Kronofogden undfår härvid resekostnadsersättning, hvaremot någon särskild ersättning ej tillkommer jägmästaren. Behållningen fördelas, efter Kongl. Maj:ts bestämmande, med högst hälften till innehafvaren och återstoden till allmänna prestlönerregleringsfonden; och anses den boställsinnehafvaren tillfallande andelen såsom godtgörelse för det besvär och den omtanke, som med skogens skötsel och bevakning äro förenade.

Å de boställen, der hushållningsplan blifvit införd, men skogen *ej* indelats till trakthuggning, hvilket dock endast undantagsvis är förhållandet, verkställer vederbörande jägmästare för högst tre år på en gång utsyning och stämpling af träd, som i blädningsändamål ifrågakomma att fällas.

Skogstjensteman åligger dock i båda fallen att genom besigtning utröna och öfvervaka, att skogshushållningsplanen af boställsinnehafvaren ordentligt följes.

Socknemän ega, då kyrka eller prestgård af dem skall byggas eller bättras, rätt till utsyning å boställes skog, så vidt sådan utsyning kan efter antagen hushållningsplan ega rum utan inskränkning i den rätt till afkastningen, som blifvit boställsinnehafvaren tillerkänd.

Ersättning för skogstjenstemans årliga, af gällande författningar bestämda ordinarie förrättningar å prestgårdsskogar utgår endast under form af de en gång för alla bestämda resepenningar, som han af statsmedel i sådant afseende uppbär, och hvilka i revier söder om Dalelven utgöra två hundra kronor årligen. Ordinarie utsyningar ske på hösten och skola, enligt 36 § i Instruksen för Skogsstyrelsen och skogsstaten den 19 November 1869, så vidt möjligt är, vara afslutade före den 1 Oktober. Begäres vare sig af boställsinnehafvare eller socknens kyrko- och prestgårdsbyggnadsskyldige utsyning efter den 1 Oktober och kan dermed *ej* uppskjutas till nästa ordinarie utsyningstid, företages *extra* förrättning, och är jägmästare berättigad härför erhålla ersättning af sökanden, enligt Kongl. Maj:ts förnyade taxa på arfvode för skogsförrättningar, som efter särskildt förordnande verkställas, den 12 November 1875.

Något biträde med skogshushållningen i öfrigt är jägmästaren ej skyldig att utan särskild ersättning lemna boställsinnehafvaren. Anser sig emellertid boställsinnehafvaren ej kunna sjelf sköta skogen, så beror det på enskild öfverenskommelse mellan boställsinnehafvaren och jägmästaren eller hvilken annan, innehafvaren eljest finner för godt anlita, huruvida och mot hvilken ersättning den sakkunnige vill åtaga sig närmare tillsyn å skogshushållningen.

Slutligen bör anmärkas, att, *om boställsskog i betydligare mån öfverstiger bostället* behof af skogsfång, skogen i sin helhet eller lämplig del deraf kan enligt Kongl. Maj:ts förordnande ställas under *Skogsstatens omedelbara vård och förvaltning*, såsom om kronoparker är stadgad. I sådant fall afsättes eller undantages dock skog för boställsinnehafvarens räkning eller medgifves honom utsynning till husbehof å skogen, der betet merändels äfven är honom förbehållet, hvaremot boställsinnehafvaren i öfrigt ej eger att taga befattning med eller njuta afkomst af skogen.

Indelning till ordnad skogshushållning af allmänna skogar pågår allt fortfarande. Under de senare fem åren har sådan indelning årligen skett å 600 å 800 skogar, hörande till boställen eller för statsverkets räkning utarrenderade egendomar. Under tiden från den 15 December 1880 till samma dag 1881 fastställdes af Skogsstyrelsen tillsammans 735 hushållningsplaner, deraf 60 fullständiga och 675 interimsplaner. Af dessa 735 skogshushållningsplaner afsågo öfver 300 skogar å ecklesiastika boställen.

Af denna redogörelse för verkliga förhållandet med de ecklesiastika boställsskogarnas skötsel och vård lärer utan vidare framgå, huru i flere delar ogrundade de påståenden äro, hvilka, enligt hvad motionen utvisar, blifvit af motionären framställda, och denna utredning torde äfven uti sig innefatta tillräckliga skäl för Utskottets hemställan om afslag å motionen.

Utskottet vill endast tillägga, med anledning af motionärens åberopande af »lag och äldre författningar», särskildt 26 kap. 2 § Byggningsbalken samt förordningen den 1 Augusti 1805,

att förstnämnda lagrum uti hithörande del innehåller, att, då socknemän skola bygga och bättra prestgård eller dertill hörande hus, »må virke å prestbolets egor tagas, om der tillräcklig skog är», hvilka uttryck synas innebära detsamma, som uttrycken i § 26 af 1866 års förordning: »såvidt utsynning kan, efter antagen hushållningsplan, ega rum utan inskränkning i den rätt till afkastningen, som blifvit boställsinnehafvaren tillerkänd»,

samt att sistnämnda förordning uttryckligen är, i hvad den angår boställsskogar, upphäfd genom ingressen till 1866 års förordning.

Utskottet hemställer, att motionen måtte lemnas utan vidare afseende.

Stockholm den 27 Mars 1882.

På Lag-Utskottets vägnar:

Axel Bergström.

N:o 34.

Ank. till Riksd. Kansli den 27 Mars 1882, kl. 5 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till förordningen om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, samt till förordningen om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863.

Uti en inom Första Kammaren afgifven samt till Lag-Utskottet öfverlemnad motion, N:o 11, anför Herr *Frith. Grafström* följande:

»Den svenska lagstiftning, som till handläggning å kommunalstämma förlagt kommunens borgerliga angelägenheter och till handläggning å kyrkostämma förlagt församlingens kyrkliga, kan i större städer, der flera territorialförsamlingar finnas, framkalla åtskilliga förvecklingar och svårigheter. Då kommunen der vant sig att, såsom ett helt, genom stadsfullmäktige ombesörja sina borgerliga angelägenheter, men flera församlingar i staden, hvar och en för sig, handlägga de kyrkliga, kan det ej fela, att äfven skall erfaras behovet af en gemensamhet i åtskilliga